

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

Затверджено

На засіданні кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри доц. Баран З. А.

Силабус з навчальної дисципліни
«МУСУЛЬМАНСЬКІ СПІЛЬНОТИ ЗАХОДУ ДРУГОЇ
ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.»,
що викладається в межах ОПП Історія та археологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 032 Історія та археологія

Львів 2022 р.

Назва дисципліни	Мусульманські спільноти Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.
Адреса викладання дисципліни	вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки 032 Історія та археологія
Викладачі дисципліни	Сипко Богдана Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн
Контактна інформація викладачів	bogdana.sypko@lnu.edu.ua https://clio.lnu.edu.ua/employee/sypko-b-v https://lnu.academia.edu/BogdanaSypko
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom або Facebook. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/musulmanska-spilnota-zahodu
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоби сприяти удосконаленню у студентів-істориків професійних вмінь аналізу сучасних етно-релігійних процесів у країнах Заходу. Тому в курсі представлено як огляд сучасних історіографічних концепцій, так і методологічних підходів, які потрібні для фахової роботи з профільними матеріалами.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Мусульманські спільноти Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 032 Історія та археологія для освітньої програми Історія та археологія, яка викладається в VIII семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Мусульманські спільноти Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.» є сприяти удосконаленню у студентів-істориків професійних вмінь аналізу сучасних етно-релігійних процесів у країнах Заходу. Завдання: ознайомити студентів із роллю мусульманської спільноти у житті західного суспільства на зламі ХХ–ХХІ ст., розглянути такі нові явища французької культури, як література та кінематограф “берів” і “харкі”, осмислити взаємовпливи Західної та Ісламської цивілізацій та формування нового явища – “європейського ісламу”. Навчальна дисципліна формує такі програмні компетентності: <i>А). Загальні компетентності:</i> - Знаходити, опрацьовувати, критично аналізувати, систематизувати та верифікувати інформацію з різних джерел; - Формулювати власне ставлення до подій і явищ, визначати ціннісні орієнтири в сучасному світі; - Адаптуватися до нових соціокультурних умов, ситуацій і викликів, самостійно набувати нових компетентностей, бути конкурентноспроможним. <i>Б). Фахові компетентності:</i> - Знати предметну область майбутньої професії, вміти аналізувати історичні явища, встановлювати і розуміти причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і явищ, пояснювати політичні, соціокультурні, економічні процеси; - Виявляти здатність до міждисциплінарної взаємодії й уміння

	<p>працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер (філософія, політологія, філологія, культурологія, соціологія тощо) під час вирішення навчальних і наукових завдань;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уміти спрямовувати пошукову й культурно-освітню роботу в русло актуальних суспільних викликів сучасності, враховувати змінність соціокультурного середовища. <p><i>В). Програмні результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність володіти історичним матеріалом, понятійним апаратом і науковою термінологією; - Здатність продуктивно застосувати професійний і творчий потенціал як для самореалізації особистості, так і в інтересах суспільства; розуміти проблематику ролі й місця людини в історичному процесі, політичній та соціальній організації суспільства; - Здатність усвідомлювати відповідальність за результати професійної діяльності перед родиною, громадою, суспільством і державою; - Здатність керуватися в повсякденному житті моральними й етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій; - Здатність професійно вести дискусії на історичні й суміжні теми; співвідносити знання про минуле з сучасними тенденціями розвитку суспільства.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Віллем Ж.-П. Європа та релігії: ставки ХХІ ст.. – К.: Дух і Літера, 2006. – 336 с. 2. Зінько С. Іслам у сучасній світовій політиці. – Львів: Простір-М, 2005. – 278 с. 3. Сипко Б. Взаємини Протестантської федерації Франції та Французької ради ісламу // Матеріали Міжнародної наукової конференції “Реформація як суспільне явище: український вимір” (Львів, 3–4 жовтня 2017 року), за редакцією Руслана Сіромського та Богдани Сипко. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018. – С. 238–248. 4. Сипко Б. Етно-соціальні проблеми французьких передмість на зламі ХХ – ХХІ ст. // Współczesne wyzwania bezpieczeństwa Europejskiego. – Kraków Wydawnictwo Attyka, 2016. – S. 203–217. 5. Сипко Б. Ісламська релігійна освіта та приватні мусульманські школи на зламі ХХ – ХХІ ст.: австрійсько-французькі контрасти// Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. – Львів, 2018–2019. – Вип.19–20. –С. 81–97. 6. Сипко Б. Ісламська релігійна освіта в державних школах Бельгійського королівства (остання чверть ХХ – початок ХХІ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2019. Спецвипуск до 75-річчя професора Костянтина Кондратюка / за ред. І. Підкови. С. 614–622. 7. Сипко Б. Ісламський чинник у французькій популярній літературі та кінематографі // Іслам і сучасний світ. Роботи учасників Четвертого та П'ятого Всеукраїнських конкурсів ісламознавчих досліджень молодих учених ім. А. Кримського / Упор. та наук. ред. М. Кирюшко. – К., 2013. – С. 151–168. 8. Сипко Б. Історичний контекст прийняття програмних документів мусульманської спільноти Франції // Народознавчі зошити. 2021. № 2 (158). С. 395–403. 9. Сипко Б. Конструювання образу мусульманської спільноти Республіки Франція на сторінках французької преси (1995–

2007 pp.) // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки: Історичні науки. 2012. № 10 (235). С. 106–112.

10. Сипко Б. Між “білою плямою” та “чорною сторінкою” в історії: дискусії про 17 жовтня 1961 р. у Парижі // Аль-Калям. – 2017. – № 6. – С. 136–151.

11. Сипко Б. Міжрелігійний діалог французьких іудеїв і мусульман на початку ХХІ ст. інституційний рівень Народознавчі зошити. – 2018. – № 4(142). – С. 832–843.

12. Сипко Б. Міністри-мусульмани у французьких урядах (2012–2017) // ЕМІНАК: науковий щоквартальник. – 2021. – № 2(34) / за ред. О. Тригуба. – С. 238–255.

13. Сипко Б. Мусульмани в урядах Франсуа Фійона // ЕМІНАК: науковий щоквартальник. – 2020. – № 2(30) / за ред. О. Тригуба. – С. 209–219.

14. Сипко Б. Мусульманська спільнота у житті Французької Республіки (1995–2007 pp.): монографія / Богдана Сипко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 344 с.

15. Сипко Б. Мусульманська спільнота в освітньому просторі Квебеку (остання чверть ХХ – початок ХХІ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. Спеціальний випуск: На пошану професора Романа Шуста / за ред. І. Підкови, Р. Сіромського, Р. Тарнавського – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 690–705.

16. Сипко Б. Наслідки Алжирської війни для Корсики: “чорноногі” та корсизм // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Історичні науки. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2015. – № 7 (308) / за ред. С. Гаврилюка. – С. 105–110.

17. Сипко Б. Політичне життя французьких мусульман: від участі у виборах до урядових посад (1995–2007 pp.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. Спецвипуск: до 60-річчя професора Олексія Сухого. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – С. 745–760

18. Сипко Б. Проблема інституціоналізації “французького ісламу” у 1990–2003 pp. // Вісник Львівського університету. Серія Історична. 2013. Вип. 48. С. 228–242.

19. Сипко Б. Реакція основних ісламських федерацій Франції на паризькі теракти січня 2015 р. / Богдана Сипко // Аль-Калям. – 2015. – № 5. – С. 16–26.

20. Сипко Б. Рішення Суду справедливості ЄС від 14 березня 2017 р.: французький вимір // Аль-Калям. – 2018. – № 7. – С. 175–188.

21. Сипко Б. Трансформаційні процеси у середовищі імамів Франції на зламі ХХ – ХХІ ст. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. – Рівне, 2015. – Вип. 26 / за ред. В. Шеретюка. – С. 174–177.

22. Халіков Р. Повстання проти секулярного світу. – Київ: Видавництво Руслана Халікова, 2022. – 186 с.

23. Cesari J. When Islam and Democracy Meet: Muslims in Europe and in the United States / Jocelyne Césari. – New York : Palgrave Macmillan, 2004. – 284 p.

23. Europe and Islam. Collective monograph / ed. Jaroslav Franc. – Olomouc, 2015. – 310 p.

24. Klauzen J. The Islamic Challenge: Politics and Religion in Western Europe. – Oxford: Oxford University Press, 2005. – 253 p.

25. Pędziwiatr K. Od islamu imigrantów do islamu obywateli: muzułmanie w krajach Europy Zachodniej. – Kraków: Nomos, 2005. –

	264 s. 26. Sypko B. Muslim community in the educational space of Swiss Confederation at the turn of the XX-th – XXI-th centuries // Східноєвропейський історичний вісник. 2020. Вип. 14. С. 165-174.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 48 годин лекцій, та 102 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде: <ul style="list-style-type: none"> - Знати - –сучасну етно-релігійну ситуацію у країнах Заходу; - – джерела формування та кількісний склад мусульманської спільноти Європи, Північної Америки й Австралії; - – роль мусульманської спільноти у політичному житті Заходу; - – громадську діяльність мусульман згаданих регіонів; - – соціальні атитюди європейців щодо мусульман. - Вміти: - –аналізувати сучасні етно-політичні та релігійні процеси; - – критично осмислювати інформацію, почерпнуту із засобів масової інформації та публіцистичних творів; - – працювати з історичними джерелами новітнього періоду; - – правильно вживати терміни: “расизм”, “дискримінація”, “ксенофобія”, “ісламофобія”; - – пояснити терміни “алжирський синдром”, “бери”, “бідонвіль”, “верлан”, “комунітаризм”, “умма”, “харкі”, “німараби”.
Ключові слова	Іслам, ісламознавство, умма, ісламська релігійна освіта, мусульмани, міграційна політика, Франція
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, аналіз джерельного матеріалу, консультації для кращого розуміння тем.
Теми	Тема 1. Вступ до курсу. Характеристика основних джерел і термінологічного апарату до вивчення мусульманських спільнот Заходу (лекція) Тема 2. Джерела формування, кількісний склад і соціально-економічне становище французьких мусульман (лекція) Тема 3. Організаційні структури мусульманської спільноти Франції (лекція) <i>Організаційні структури та програмні документи мусульман Франції й України</i> (аналіз джерел) План 1. Особливості процесу інституціоналізації ісламу у Французькій республіці 2. Організаційні структури мусульман України 3. Порівняльна характеристика програмних документів мусульман Франції й України Джерела: 1. Принципи та юридичні основи, що визначають відносини між цивільною владою й ісламом у Франції від 28 січня 2000 р. (надішло авторський переклад) 2. Соціальна концепція мусульман України від 11 грудня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://umma.in.ua/?p=4491 3. Хартія мусульман України від 5 грудня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://islam.in.ua/ua/suspilstvo/hartiya-

[musulman-ukrayiny](#)

4. Convention Citoyenne des Musulmans de France pour le vivre-ensemble. 4 juin 2014. – Conseil Français du culte musulman, 2014. – 15 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.gouvernement.fr/sites/default/files/contenu/piece-jointe/2014/09/convention_citoyenne_des_musulmans_de_france_pour_le_vivre_ensemble.pdf

Тема 4. Участь ісламської спільноти у політичному житті Франції (лекція)

Тема 5. Нові мусульманські “символи” Французької республіки (лекція)

Нові явища французької популярної культури: література та кінематограф берів (аналіз джерел)

План

1. Історичний контекст появи та розвитку літератури&кінематографу берів

2. В кордонах держави, але за кордонами суспільства: світ очима письменників-берів (на прикладі творів Мунсі та Фаїзи Ген)

3. Перегляд режисерами-берами ролі мусульман у французькій історії (на прикладі стрічок Рашида Бушареба “Тубільці” та “Поза законом”)

Джерела:

1. Ген Ф. Завтра кайф: Повість / Пер. з франц. Л. Кононовича. – Львів: Кальварія, 2009. – 144 с.

2. Прожогина С. “Живущие на окраинах”: социальные изгои или “забытые” граждане? // История и современность. – 2011. – №2. – С. 150–178. Знайти можна тут:

https://www.socionauki.ru/journal/files/iis/2011_2/150-178.pdf

3. Поза законом [Hors-la-loi], режисер Р. Бушареб. – Франція, Бельгія, Алжир, 2010 // DVD;

4. Тубільці (Патріоти) [Indigènes], режисер Р. Бушареб. – Франція, Бельгія, Алжир, Марокко, 2006 // DVD.

Тема 6. Конструювання образу мусульманської спільноти засобами масової інформації та соціальні атитюди французів щодо мусульман. (лекція)

Тема 6. Популярна література та кінематограф про французьких мусульман (лекція)

Образ мусульман у французькій популярній літературі та кінематографі (аналіз джерел)

План

1. Повість Е.-Е. Шмітта “Пан Ібрагім та квіти Корану”, як спроба подолати стереотипи про мусульман

2. Секрет успішної інтеграції на прикладі стрічок Т. Гілу “Мішу з Обера”, Г. Чодхи “Я люблю Тебе, Париж” і Ф. де Шоврона “Божевільне весілля”

3. Спроби подолання “алжирського синдрому”: “Полковник” Л. Герб’є

Джерела:

1. Божевільне весілля [Qu'est-ce qu'on a fait au Bon Dieu], реж. Ф. де Шоврон. – Франція, 2014 // DVD.

2. Шмітт Е.-Е. Пан Ібрагім та квіти Корану: Повість / Пер. з франц. О. Борисюк. – Львів: Кальварія, 2009. – 96 с.

http://shron1.chtyvo.org.ua/Shmitt_Erik-Emanuel/Pan_Ibrahim_ta_kvity_Koranu.pdf

3. Мішу з Обера: маленький араб [Michou d'Auber: le petit Arabe], режисер Т. Гілу. – Франція, 2007 // DVD.
4. Полковник [Mon colonel], режисер Лоран Герб'є. – Франція, Бельгія, 2006 // DVD.
5. Я люблю тебе, Париж [Paris, je t'aime]. – Франція, Ліхтенштейн, Швейцарія, Німеччина, 2006 // DVD.

Тема 7. Мусульманська спільнота у громадсько-політичному житті Сполученого королівства Великої Британії та Північної Ірландії (лекція)

Тема 8 Іслам у Скандинавських країнах (лекція)

Екстремізм & тероризм у кадрах західних художніх фільмів (аналіз джерел)

План

1. Проблема вибору у стрічці Джефрі Начманнофа “Зрадник”
2. “Чотири леви” Крістофера Морріса, як сарказм (?)/пародія (?) / недопустиме насміхання (?) на екстремізм, владу та сучасне британське суспільство
3. Спроба пояснити причини популярності ІДІЛ серед радикалізованої молоді у стрічці “Не покидай мене” Ксав'є Дюрінгера, та серіалі “Халіфат” Горана Капетановіча

Джерела:

1. Зрадник [Traitor], реж. Дж. Начманноф. – США, 2008 // DVD.
2. Не покидай мене [Ne m'abandonne pas], реж. Кс. Дюрінгер. – Франція, 2014 // DVD.
3. Халіфат, реж. Г. Капітановіч. – Швеція, 2020 // DVD.
4. Чотири леви [Four Lions], реж. Кр. Морріс. – Великобританія, Франція, 2010 // DVD.

Тема 9. Ісламська умма Федеративної республіки Німеччини (лекція)

Тема 10. Мусульмани у країнах Бенілюксу (лекція)

СВОБОДА СЛОВА НЕМОЖЛИВА ДИСКРИМІНАЦІЯ Де поставити кому? (аналіз джерел)

План

1. Полеміка довкола короткометражного фільму Тео ван Гога «Покора»
2. Карикатурний скандал у Данському королівстві 2005–2006 рр. і його міжнародний відгомін

Джерела:

1. Покора [Unterwerfung], реж. Тео ван Гог. – Нідерланди, 2004 // DVD.
2. Кисельов О. Карикатурний скандал: причини та наслідки / О. Кисельов // Іслам: історія, сутнісні виміри та сучасні тенденції: матеріали VII Міжнар. молодіжної релігієзнавчої літньої школи / наук. ред. Л.Д. Владиченко, Т.В. Хазир-Огли. – К., 2008. – С. 253–259.
3. Henkel H. Fundamentally Danish? The Muhammad Cartoon Crisis as Transitional Drama // Human Architecture: Journal of the Sociology of Self-Knowledge. – № 8. – 2010. – Р. 67–82. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.okcir.com/Articles%20VIII%202/Henkel-FM.pdf>
4. Hervik P. The Danish Muhammad Cartoon Conflict // Current Themes in IMER Research. – № 13. – 2012. – 134 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mah.se/upload/Forskningscentrum/MIM/CT/CT%2013.pdf>

	<p>Тема 11. Мусульмани у Сполучених Штатах Америки Тема 12. Мусульмани в Канаді Тема 13. Мусульмани в Австралії СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СКЛАДНИХ ПЕРЕДМІСТЬ ОЧИМА СТОРОННИХ (пошук релігійного ракурсу) План Пролог. Одна з перших спроб “зрозуміти” суспільне “дно”, здійснена Джорджем Оруелом 1933 р. 1. Історичний контекст появи та суспільний резонанс, викликаний стрічками “Ненависть” Мат'їо Касовітца та “Знедолені” Ладжа Лі 2. Гіперболізація проблем у ZEP у стрічці Алена Тасми “Перелом” та ZUS у фільмі Люка Бессона “Тринадцятий район: ультиматум” 3. Вихід можливий? Досвід сценаристів заперечує/підтверджує сюжет “Пекла” Фенара Ахмада</p> <p style="text-align: center;">Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орвелл Дж. У злиднях Парижа і Лондона [з англ. пер. Є. Поляков]. – К.: Видавництво Жупанського, 2017. – 232 с. 2. Ненависть [La Haine], реж. М. Касовітц. – Франція, 1995 // DVD. 3. Перелом [Fracture], реж. А. Тасма. – Франція, 2010 // DVD. 4. Пекло [Darkland / Underverden], реж. Ф. Ахмад. – Данія, 2017 // DVD. 5. Тринадцятий район: Ультиматум [Banlieue 13: Ultimatum], реж. Л. Бессон. – Франція, 2009 // DVD.
Підсумковий контроль, форма	Недиференційований залік оформляється за результатами роботи в семестрі.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін <i>Колоніальна політика та культурні впливи Франції у XIX – на початку XXI ст., «Інший» та «чужий»: ксенофобія у Франції у XIX – на початку XXI ст.</i> , достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, тьюторство) проектно-орієнтоване навчання, дискусія. Зокрема, - Усні (лекція, евристична бесіда, доповідь, рецензія, дискусія) - Наочні (медіа-презентації, робота з картами) - Практичні (аналіз студентами нормативно-правових актів, деконструкція літературних творів, кінострічок, робота з текстами пісень та карикатурами).
Необхідне обладнання	Аудиторія, обладнана медіа-проектором.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • контрольний замір (модуль): 36% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 36 (письмова контрольна робота по лекційному матеріалі у системі Moodle). • Відвідування лекцій: 24% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 24 • Аналіз рекомендованих студентам джерел: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 : Підсумкова максимальна кількість балів 100 . Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

	<p>Література. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	Залік оформляється за результатами поточної успішності
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.